Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

7. listopadu 2018 *

„Řízení o předběžné otázce – Pravomoc Soudního dvora – Směrnice 2003/86/ES – Právo na sloučení rodiny – Článek 12 – Nedodržení lhůty tří měsíců po přiznání mezinárodní ochrany – Osoba, které byl přiznán status doplňkové ochrany – Zamítnutí žádosti o vízum“

Ve věci C-380/17,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Raad van State (Státní rada, Nizozemsko) ze dne 21. června 2017, došlým Soudnímu dvoru dne 26. června 2017, v řízení

K,

B

proti

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení M. Vilaras, předseda čtvrtého senátu vykonávající funkci předsedy třetího senátu, J. Malenovský, L. Bay Larsen (zpravodaj), M. Safjan a D. Šváby, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,

vedoucí soudní kanceláře: R. Șereș, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 19. března 2018,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za paní K a paní B C. J. Ullersma a M. L. van Leer, advocaten,

– za nizozemskou vládu M. K. Bulterman a M. H. S. Gijzen, jako zmocněnkyněmi,

– za Evropskou komisi C. Cattabriga a G. Wilsem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 27. června 2018,

vydává tento

* Jednací jazyk: nizozemština.

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 12 odst. 1 směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny (Úř. věst. 2003, L 251, s. 12; Zvl. vyd. 19/06, s. 224).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi paní K a paní B, státními příslušnicemi třetí země, na straně jedné a Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (státní tajemník pro bezpečnost a spravedlnost, Nizozemsko) (dále jen „státní tajemník“) na straně druhé ohledně toho, že státní tajemník zamítl jejich žádost o vízum pro delší než tříměsíční pobyt v rámci sloučení rodiny.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2003/86

3 Bod 8 odůvodnění směrnice 2003/86 zní takto:

„Zvláštní pozornost je třeba věnovat situaci uprchlíků, které různé důvody přinutily uprchnout z jejich země a které jim brání vést v jejich zemi normální rodinný život. Proto je třeba jim stanovit příznivější podmínky pro uplatňování jejich práva na sloučení rodiny.“

4 Článek 3 odst. 2 písm. c) této směrnice stanoví:

„Tato směrnice se nepoužije, pokud je osoba usilující o sloučení rodiny

[…]

c) oprávněna pobývat v členském státě na základě podpůrné formy ochrany v souladu s mezinárodními závazky, vnitrostátními právními předpisy či postupy členských států nebo je žadatelem o povolení k pobytu na tomto základě a vyčkává rozhodnutí o svém právním postavení.“

5 Článek 4 odst. 1 uvedené směrnice vyjmenovává rodinné příslušníky osoby usilující o sloučení rodiny, jimž členské státy povolí vstup a pobyt v souladu s touž směrnicí.

6 Článek 5 odst. 5 směrnice 2003/86 uvádí:

„Při posuzování žádosti členské státy dbají na to, aby byl brán náležitý ohled na nejlepší zájmy nezletilých dětí.“

7 Článek 7 odst. 1 této směrnice zní:

„Při podání žádosti o sloučení rodiny může dotyčný členský stát požadovat po žadateli, aby prokázal, že osoba usilující o sloučení rodiny má:

a) ubytování považované za obvyklé pro rodinu srovnatelné velikosti ve stejné oblasti, které odpovídá obecným normám zdraví a bezpečnosti platným v daném členském státě;

b) zdravotní pojištění pro sebe a své rodinné příslušníky, pokud jde o všechna rizika běžně krytá státním příslušníkům daného členského státu;

c) stálé a pravidelné finanční příjmy, které jsou dostatečné pro výživu jeho a jeho rodinných příslušníků, aniž by využíval systému sociální pomoci daného členského státu. […]“

8 Články 10 a 11 uvedené směrnice stanoví pravidla, jež musejí členské státy uplatňovat na uprchlíky uznané těmito členskými státy.

9 Článek 12 téže směrnice stanoví:

„1. Odchylně od článku 7 členské státy nemohou po uprchlíkovi nebo jeho rodinných příslušnících požadovat, aby ohledně žádostí týkajících se rodinných příslušníků uvedených v čl. 4 odst. 1 předložil důkaz, že uprchlík splňuje požadavky stanovené v článku 7.

[…]

Členské státy mohou požadovat po uprchlíkovi, aby splnil podmínky uvedené v čl. 7 odst. 1, pokud žádost o sloučení rodiny není podána ve lhůtě tří měsíců po přiznání právního postavení uprchlíka.

2. Odchylně od článku 8 členské státy nepožadují po uprchlíkovi, aby pobýval na jejich území po určitou dobu před spojením se svými rodinnými příslušníky.“

10 Článek 17 směrnice 2003/86 stanoví:

„Členské státy berou náležitě v úvahu povahu a pevnost rodinných vztahů dotyčné osoby a dobu trvání jejího pobytu v členském státě, jakož i existenci rodinných, kulturních a sociálních vazeb se zemí původu v případě, že žádost zamítnou, odejmou povolení k pobytu či zamítnou prodloužení jeho doby platnosti nebo rozhodnou o navrácení osoby usilující o sloučení rodiny nebo jejích rodinných příslušníků.“

Směrnice 2004/83/ES

11 Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (Úř. věst. 2004, L 304, s. 12; Zvl. vyd. 19/07, s. 96), v bodě 25 odůvodnění uvádí:

„Je nezbytné zavést kritéria, na jejichž základě mají být žadatelé o mezinárodní ochranu uznáváni za osoby, které mají nárok na podpůrnou ochranu. Tato kritéria by měla být definována na základě mezinárodních závazků vyplývajících z právních aktů v oblasti lidských práv a stávající praxe v členských státech.“

Směrnice 2011/95/EU

12 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (Úř. věst. 2011, L 337, s. 9), v bodě 34 odůvodnění uvádí:

„Je nezbytné zavést společná kritéria, na jejichž základě mají být žadatelé o mezinárodní ochranu uznáváni za osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu. Tato kritéria by měla být definována na základě mezinárodních závazků vyplývajících z právních aktů v oblasti lidských práv a stávající praxe v členských státech.“

Nizozemské právo

13 Článek 29 odst. 1, 2 a 4 Vreemdelingenwet 2000 (cizinecký zákon z roku 2000) stanoví:

„1. Povolení k dočasnému pobytu […] může být vydáno cizinci, který:

a) má postavení uprchlíka;

b) dostatečně doloží, že může důvodně předpokládat, že mu v případě vyhoštění hrozí skutečné nebezpečí, že:
1°. mu bude uložen trest smrti nebo že bude popraven, nebo
2°. bude podroben mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení, nebo
3°. se ocitne ve vážném a individuálním ohrožení života nebo nedotknutelnosti civilisty v důsledku svévolného násilí během vnitrostátního nebo mezinárodního ozbrojeného konfliktu.

2. Povolení k dočasnému pobytu uvedené v článku 28 může být dále uděleno […] níže vyjmenovaným rodinným příslušníkům, pokud v okamžiku příchodu dotyčného cizího státního příslušníka byli členem jeho rodiny a pokud do Nizozemska vstoupili současně s ním nebo se k němu připojili ve lhůtě tří měsíců poté, co mu bylo uděleno povolení k dočasnému pobytu […]

[…]

4. Povolení k dočasnému pobytu […] může být uděleno i rodinnému příslušníkovi ve smyslu odstavce 2, který přímo nedoprovázel cizího státního příslušníka uvedeného v odstavci 1, ve lhůtě tří měsíců od udělení povolení k pobytu […] tomuto posledně uvedenému, pokud v této lhůtě tří měsíců byla tímto rodinným příslušníkem nebo v jeho prospěch podána žádost o vízum pro pobyt delší než tři měsíce.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

14 Pan F. G., státní příslušník třetí země, má v Nizozemsku od 23. září 2014 nárok na doplňkovou ochranu.

15 Dne 22. ledna 2015 podal žádost o vízum v rámci sloučení rodiny pro svou manželku K a svou nezletilou dceru B.

16 Dne 20. dubna 2015 státní tajemník tuto žádost zamítl s odůvodněním, že byla podána více než tři měsíce poté, co pan F. G. získal povolení k pobytu v Nizozemsku, a toto prodlení není omluvitelné.

17 V návaznosti na stížnost podanou paní K a paní B státní tajemník rozhodnutím ze dne 8. listopadu 2015 své původní rozhodnutí potvrdil.

18 Paní K a paní B podaly proti tomuto rozhodnutí žalobu k rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (soud v Haagu, zasedající v Amsterodamu, Nizozemsko). Tento soud danou žalobu rozsudkem ze dne 24. června 2016 zamítl.

19 Proti tomuto rozsudku podaly paní K a paní B odvolání k předkládajícímu soudu.

20 Předkládající soud má za to, že podle čl. 3 odst. 2 písm. c) směrnice 2003/86 nespadá situace dotčená v původním řízení do působnosti této směrnice, neboť osobě usilující o sloučení rodiny byl přiznán status doplňkové ochrany.

21 Podle předkládajícího soudu se však pravidla stanovená v uvedené směrnici přímo a bezpodmínečně použijí na osoby, kterým byl přiznán status doplňkové ochrany, neboť nizozemský zákonodárce se rozhodl uplatnit na ně tato pravidla, aby jim zajistil stejné zacházení, jaké je zaručeno uprchlíkům.

22 Předkládající soud se proto sice domnívá, že výklad čl. 12 odst. 1 směrnice 2003/86 je rozhodující pro výsledek sporu v původním řízení, klade si nicméně otázku, zda s ohledem na rozsudek ze dne 18. října 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), má Soudní dvůr pravomoc odpovědět na předběžnou otázku týkající se výkladu tohoto ustanovení v takové situaci, jaká nastala v původním řízení.

23 Pro případ, že je odpověď na tuto otázku kladná, si předkládající soud klade otázku, zda jsou s tímto ustanovením slučitelná pravidla upravující podání žádosti v rámci sloučení rodiny stanovená nizozemskou právní úpravou.

24 Za těchto podmínek se Raad van State (Státní rada, Nizozemsko) rozhodla přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Má Soudní dvůr s ohledem na čl. 3 odst. 2 písm. c) směrnice [2003/86] a rozsudek ze dne 18. října 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), pravomoc odpovědět na předběžné otázky nizozemských soudů týkající se výkladu ustanovení této směrnice ve věci týkající se práva pobytu rodinného příslušníka osoby, které byl přiznán [status doplňkové ochrany], když tato směrnice byla v nizozemském právu prohlášena za přímo a bezpodmínečně použitelnou na osoby, kterým byl přiznán [status doplňkové ochrany]?

2) Brání režim směrnice [2003/86] […] takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, podle které žádost o zohlednění za účelem sloučení rodiny na základě příznivějších ustanovení kapitoly V této směrnice může být zamítnuta již z toho důvodu, že nebyla podána ve lhůtě uvedené v čl. 12 odst. 1 třetím pododstavci?

Je pro zodpovězení této otázky relevantní, že v případě překročení výše uvedené lhůty může být – nezávisle na tom, zda po zamítnutí či nikoli – podána žádost o sloučení rodiny, u níž se zkoumá, zda jsou splněny podmínky stanovené v článku 7 směrnice [2003/86], a u níž se zohledňují zájmy a okolnosti uvedené v čl. 5 odst. 5 a článku 17 této směrnice?“

K předběžným otázkám

K první otázce

25 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda má Soudní dvůr na základě článku 267 SFEU pravomoc vykládat čl. 12 odst. 1 směrnice 2003/86 v takové situaci, jaká nastala ve věci v původním řízení, v níž je předkládající soud povolán rozhodnout o právu na sloučení rodiny osoby, které byl přiznán status doplňkové ochrany, pokud se toto ustanovení stalo přímo a bezpodmínečně použitelným na takovouto situaci na základě vnitrostátního práva.

26 Článek 3 odst. 2 písm. c) směrnice 2003/86 zejména upřesňuje, že se tato směrnice nepoužije, pokud je osoba usilující o sloučení rodiny oprávněna pobývat v členském státě na základě podpůrné formy ochrany v souladu s mezinárodními závazky, vnitrostátními právními předpisy či postupy členských států.

27 Ze samotného znění tohoto ustanovení zajisté vyplývá, že se vztahuje na podpůrné formy ochrany přiznávané na mezinárodním nebo vnitrostátním základě, aniž výslovně uvádí status doplňkové ochrany upravený unijním právem.

28 Z toho však nelze dovozovat, že je směrnice 2003/86 použitelná v takové situaci, jaká nastala ve věci v původním řízení, v níž byl osobě usilující o sloučení rodiny tento status přiznán.

29 Je totiž třeba zaprvé připomenout, že status doplňkové ochrany upravený unijním právem byl zaveden směrnicí 2004/83, která byla přijata po směrnici 2003/86. Absence přímého odkazu na tento status v této směrnici tedy za těchto podmínek nemůže být považována za určující.

30 Zadruhé z pozměněného návrhu směrnice Rady o právu na sloučení rodiny [COM(2000) 624 final], předloženého Komisí dne 10. října 2000 (Úř. věst. 2001, C 62 E, s. 99), vyplývá, že případ vyloučení uvedený v čl. 3 odst. 2 písm. c) směrnice 2003/86 byl do této směrnice zaveden právě s vyhlídkou budoucího zavedení statusu doplňkové ochrany společného členským státům; u této příležitosti zamýšlela Komise navrhnout ustanovení týkající se sloučení rodiny přizpůsobená státním příslušníkům třetích zemí požívajícím takovéhoto statusu, což nasvědčuje tomu, že tento případ vyloučení měl mít za cíl vyloučit tyto státní příslušníky třetích zemí z působnosti uvedené směrnice.

31 Zatřetí jak z bodu 25 odůvodnění směrnice 2004/83, tak z bodu 34 odůvodnění směrnice 2011/95 vyplývá, že kritéria, jež musí splnit žadatelé o mezinárodní ochranu, aby jim byl přiznán status doplňkové ochrany, by měla být definována na základě mezinárodních závazků a stávající praxe v členských státech.

32 Vzhledem k tomu, že společná kritéria pro přiznání doplňkové ochrany tak byla inspirována režimy v členských státech již existujícími, jež mají být harmonizovány a v případě potřeby nahrazeny, byl by čl. 3 odst. 2 písm. c) směrnice 2003/86 do značné míry zbaven užitečného účinku, kdyby měl být vykládán tak, že se nevztahuje na osoby, jimž byl přiznán status doplňkové ochrany upravený unijním právem.

33 Z výše uvedeného vyplývá, že směrnice 2003/86 musí být vykládána v tom smyslu, že se nepoužije na státní příslušníky třetích zemí, jako jsou žalobkyně v původním řízení, kteří jsou rodinnými příslušníky osoby, které byl přiznán status doplňkové ochrany.

34 Z ustálené judikatury Soudního dvora však vyplývá, že Soudní dvůr má pravomoc rozhodnout o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se ustanovení unijního práva v situacích, kdy se na skutkový stav v původním řízení sice přímo nevztahovala působnost tohoto práva, ale ustanovení uvedeného práva se stala použitelnými na základě vnitrostátního práva v důsledku odkazu tohoto práva na jejich obsah (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 21. prosince 2011, Cicala, C-482/10, EU:C:2011:868, bod 17; ze dne 18. října 2012, Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, bod 45, a ze dne 15. listopadu 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, bod 53).

35 V takových situacích totiž existuje jasný zájem Evropské unie na tom, aby se za účelem předejití budoucím rozdílným výkladům dostalo ustanovením převzatým z unijního práva jednotného výkladu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 18. října 2012, Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, bod 46, a ze dne 22. března 2018, Jacob a Lassus, C-327/16 a C-421/16, EU:C:2018:210, bod 34).

36 Výklad provedený Soudním dvorem stran ustanovení unijního práva v situacích, které nespadají do jejich působnosti, je tak odůvodněn, jestliže se tato ustanovení stala na základě vnitrostátního práva přímo a bezpodmínečně použitelnými na takové situace, aby bylo zajištěno, že s těmito situacemi a situacemi spadajícími do působnosti unijního práva bude zacházeno stejně (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 21. prosince 2011, Cicala, C-482/10, EU:C:2011:868, bod 19; ze dne 18. října 2012, Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, bod 47, a ze dne 7. listopadu 2013, Romeo, C-313/12, EU:C:2013:718, bod 33).

37 V projednávané věci předkládající soud, který má jediný pravomoc vykládat vnitrostátní právo v rámci systému soudní spolupráce zavedeného článkem 267 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 17. července 1997, Leur-Bloem, C-28/95, EU:C:1997:369, bod 33, a ze dne 14. června 2017, Online

Games a další, C-685/15, EU:C:2017:452, bod 45), upřesnil, že se nizozemský zákonodárce rozhodl zajistit osobám, kterým byl přiznán status doplňkové ochrany, příznivější zacházení, než jaké je upraveno směrnicí 2003/86, když na ně uplatňuje pravidla vztahující se na uprchlíky stanovená touto směrnicí. Uvedený soud z toho dovodil, že je na základě nizozemského práva povinen použít čl. 12 odst. 1 uvedené směrnice ve věci v původním řízení.

38 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že – jak rovněž uvádí nizozemská vláda – se toto ustanovení stalo na základě nizozemského práva přímo a bezpodmínečně použitelným na takové situace, jako je situace, jež nastala ve věci v původním řízení, a že tedy existuje jasný zájem Unie na tom, aby Soudní dvůr o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce rozhodl.

39 Tento závěr nemůže být zpochybněn okolností, že čl. 3 odst. 2 písm. c) směrnice 2003/86 výslovně vylučuje takové situace, jako je situace, která nastala ve věci v původním řízení, z působnosti této směrnice.

40 Z bodů 36 až 43 rozsudku z dnešního dne, C a A (C-257/17), totiž vyplývá, že taková okolnost nemůže zpochybnit pravomoc Soudního dvora rozhodnout o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v rámci vymezeném ustálenou judikaturou Soudního dvora připomenutou v bodech 34 až 36 rozsudku v projednávané věci.

41 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na první otázku odpovědět, že Soudní dvůr má na základě článku 267 SFEU pravomoc vykládat čl. 12 odst. 1 směrnice 2003/86 v takové situaci, jaká nastala ve věci v původním řízení, v níž byl předkládající soud povolán rozhodnout o právu na sloučení rodiny osoby, které byl přiznán status doplňkové ochrany, pokud se toto ustanovení stalo přímo a bezpodmínečně použitelným na takovéto situace na základě vnitrostátního práva.

K druhé otázce

42 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 12 odst. 1 směrnice 2003/86 brání vnitrostátní právní úpravě, která dovoluje zamítnout žádost o sloučení rodiny podanou pro rodinného příslušníka uprchlíka na základě příznivějších ustanovení použitelných na uprchlíky uvedených v kapitole V této směrnice s odůvodněním, že tato žádost byla podána více než tři měsíce poté, co bylo osobě usilující o sloučení rodiny přiznáno postavení uprchlíka, zároveň ale umožňuje podání nové žádosti v rámci jiného režimu.

43 Článek 12 odst. 1 první pododstavec směrnice 2003/86 stanoví, že odchylně od článku 7 této směrnice nemohou členské státy po uprchlíkovi nebo jeho rodinných příslušnících požadovat, aby ohledně žádostí týkajících se rodinných příslušníků uvedených v čl. 4 odst. 1 uvedené směrnice předložili důkaz, že osoba usilující o sloučení rodiny splňuje požadavky stanovené v článku 7 téže směrnice.

44 Nicméně je třeba uvést, že i když směrnice 2003/86 – jak se uvádí v bodě 8 odůvodnění této směrnice – stanoví uprchlíkům příznivější podmínky pro uplatňování jejich práva na sloučení rodiny, k nimž patří režim zavedený v čl. 12 odst. 1 prvním pododstavci této směrnice, nemění to nic na tom, že členské státy mají možnost podmínit přiznání tohoto režimu tím, že žádost bude podána v určité lhůtě.

45 Článek 12 odst. 1 třetí pododstavec uvedené směrnice tak upřesňuje, že členské státy mohou požadovat po uprchlíkovi, aby splnil podmínky uvedené v čl. 7 odst. 1 téže směrnice, pokud žádost o sloučení rodiny není podána ve lhůtě tří měsíců po přiznání právního postavení uprchlíka.

46 Z článku 12 odst. 1 třetího pododstavce směrnice 2003/86 vyplývá, že unijní normotvůrce poskytl členským státům možnost, aby ohledně podmínek uvedených v čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/86 uplatnily obecný režim místo příznivějšího režimu, který se na uprchlíky obvykle uplatní, pokud byla žádost o sloučení rodiny podána po uplynutí určité lhůty po přiznání postavení uprchlíka.

47 Členské státy jsou tedy oprávněny, považují-li to za účelné, nevyřizovat žádosti o sloučení rodiny podané uprchlíky v příznivějším režimu upraveném v čl. 12 odst. 1 směrnice 2003/86, nýbrž v obecném režimu, který se použije na žádosti o sloučení rodiny, jsou-li tyto žádosti podány po uplynutí lhůty uvedené v čl. 12 odst. 1 třetím pododstavci této směrnice.

48 Článek 12 odst. 1 třetí pododstavec směrnice 2003/86 nemůže být vykládán tak, že členským státům ukládá, aby v případě, že bude bez legitimního důvodu překročena lhůta k podání žádosti o sloučení rodiny předložené na základě příznivějšího režimu upraveného v čl. 12 odst. 1 prvním pododstavci této směrnice, považovaly tuto skutečnost pouze za jeden z řady aspektů, který musí být zohledněn při celkovém posouzení opodstatněnosti této žádosti a jenž může být vyvážen jinými aspekty.

49 Takový výklad, který nenachází oporu ve znění článku 12 uvedené směrnice, by totiž zaprvé zbavil účinnosti a jasnosti pravidlo vymezení působnosti příslušných režimů použitelných na žádosti o sloučení rodiny podané uprchlíky, jež mohou členské státy zavést na základě lhůty stanovené v čl. 12 odst. 1 třetím pododstavci téže směrnice.

50 Zadruhé nemá překročení lhůty pro podání žádosti o sloučení rodiny upravené v čl. 12 odst. 1 třetím pododstavci směrnice 2003/86 přímý dopad na povolení ke vstupu nebo pobytu rodinných příslušníků osoby usilující o sloučení rodiny, nýbrž pouze umožňuje určit rámec, v němž musí být tato žádost posuzována. Vzhledem k tomu, že opodstatněnost takové žádosti může být v praxi posouzena teprve poté, co byl určen režim, který se na tuto žádost použije, nemůže být zjištění o překročení této lhůty vyváženo úvahami týkajícími se opodstatněnosti této žádosti.

51 Článek 5 odst. 5 a článek 17 směrnice 2003/86 nemohou odůvodnit odlišné řešení.

52 Rozhodnutí členského státu, podle kterého je vyžadováno splnění podmínek uvedených v čl. 7 odst. 1 této směrnice, totiž nebrání tomu, aby opodstatněnost požadovaného sloučení rodiny byla následně posuzována s tím, že se v souladu s čl. 5 odst. 5 a článkem 17 uvedené směrnice náležitě vezmou v úvahu nejlepší zájmy nezletilých dětí, povaha a pevnost rodinných vztahů dotyčné osoby a doba trvání jejího pobytu v členském státě, jakož i existence rodinných, kulturních nebo sociálních vazeb v zemi jejího původu.

53 V tomto kontextu bude dotyčný členský stát schopen respektovat požadavek individuálního posouzení žádosti o sloučení rodiny vyplývající z článku 17 směrnice 2003/86 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. července 2015, K a A, C-153/14, EU:C:2015:453, bod 60), podle kterého je třeba zohlednit zejména specifika spojená s tím, že osoba usilující o sloučení rodiny má postavení uprchlíka. Jak připomíná bod 8 odůvodnění této směrnice, je tedy třeba věnovat situaci uprchlíků zvláštní pozornost, neboť ti nemohou vést normální rodinný život ve své zemi, mohli být odděleni od své rodiny po dlouhou dobu, než jim bylo přiznáno postavení uprchlíka, a splnění hmotněprávních podmínek uvedených v čl. 7 odst. 1 uvedené směrnice pro ně může být obtížnější než pro jiné státní příslušníky třetích zemí.

54 Z výše uvedeného vyplývá, že výklad čl. 12 odst. 1 třetího pododstavce směrnice 2003/86 podaný v bodě 48 tohoto rozsudku nebrání tomu, aby byly před přijetím konečného rozhodnutí o požadovaném sloučení rodiny zohledněny všechny aspekty uvedené v čl. 5 odst. 5 a v článku 17 této směrnice.

55 Je třeba nicméně uvést, že i když unijní normotvůrce dovolil členským státům požadovat splnění podmínek uvedených v čl. 7 odst. 1 této směrnice v případě uvedeném v čl. 12 odst. 1 třetím pododstavci uvedené směrnice, neurčil, jak je třeba z procesního hlediska zacházet se žádostí podanou opožděně na základě příznivějšího režimu upraveného v čl. 12 odst. 1 prvním pododstavci téže směrnice.

56 Za těchto podmínek platí, že nestanoví-li unijní právo v tomto směru žádná pravidla, musí podle ustálené judikatury Soudního dvora upravit tyto podmínky vnitrostátní právní řád dotyčného členského státu na základě zásady procesní autonomie, avšak za předpokladu, že uvedené podmínky nebudou méně příznivé než ty, jimiž se řídí obdobné situace vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti), a že nebudou prakticky znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. února 2018, INEOS Köln, C-572/16, EU:C:2018:100, bod 42 a citovaná judikatura).

57 Pokud jde o zásadu rovnocennosti, ze žádné skutečnosti ve spise předloženém Soudnímu dvoru nevyplývá, ani nebylo před Soudním dvorem v tomto řízení tvrzeno, že by s obdobnými vnitrostátními situacemi bylo v nizozemském právu zacházeno odlišně.

58 Stran zásady efektivity je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora musí být každý případ, ve kterém vystává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, posuzován s přihlédnutím k úloze tohoto ustanovení v celém řízení, průběhu řízení a zvláštnostem řízení před různými vnitrostátními orgány (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. února 2018, INEOS Köln, C-572/16, EU:C:2018:100, bod 44 a citovaná judikatura).

59 V projednávané věci vnitrostátní právní úprava, která dovoluje zamítnout žádost o sloučení rodiny podanou pro rodinného příslušníka uprchlíka na základě příznivějších ustanovení uvedených v kapitole V směrnice 2003/86 s odůvodněním, že tato žádost byla podána více než tři měsíce poté, co bylo osobě usilující o sloučení rodiny přiznáno postavení uprchlíka, zároveň ale umožňuje podání nové žádosti v rámci jiného režimu, není jako taková způsobilá v praxi znemožnit nebo nadměrně ztížit výkon práva na sloučení rodiny přiznaného směrnicí 2003/86.

60 Zamítnutí žádosti o sloučení rodiny podané v rámci vnitrostátního režimu zavedeného k uplatnění čl. 12 odst. 1 prvního pododstavce této směrnice totiž nemá za následek, že právo na sloučení rodiny nebude moci být zaručeno, neboť sloučení rodiny může být povoleno v rámci jiného režimu na základě žádosti podané za tímto účelem.

61 I když mohou průtahy a administrativní obtíže, jež jsou spojeny s podáním nové žádosti, představovat pro dotyčnou osobu jistou nepříjemnost, nemění to nic na tom, že tato nepříjemnost není natolik závažná, že by na ni mohlo být principiálně nahlíženo tak, že v praxi brání tomu, aby tato osoba mohla účinně uplatnit své právo na sloučení rodiny.

62 Jinak by tomu však bylo nejprve tehdy, pokud by první žádost o sloučení rodiny mohla být zamítnuta v situacích, v nichž je opožděné podání této žádosti objektivně omluvitelné zvláštními okolnostmi.

63 Dále platí, že jelikož vnitrostátní právní úprava po uprchlících vyžaduje, aby svá práva uplatnili rychle po přiznání postavení uprchlíka, a to v okamžiku, kdy jejich znalost jazyka a řízení hostitelského členského státu může být velmi slabá, je nezbytné, aby dotyčné osoby byly plně informovány o důsledcích rozhodnutí o zamítnutí jejich první žádosti a o opatřeních, jež musí přijmout, aby mohly účinně uplatnit své právo na sloučení rodiny.

64 A konečně je třeba zdůraznit, že čl. 12 odst. 1 třetí pododstavec směrnice 2003/86 členským státům umožňuje pouze odchýlit se od čl. 12 odst. 1 prvního pododstavce této směrnice tím, že po uprchlíkovi budou požadovat, aby splnil podmínky uvedené v čl. 7 odst. 1 uvedené směrnice.

65 Proto se na uprchlíka, který podal svou žádost o sloučení rodiny více než tři měsíce poté, co mu bylo přiznáno postavení uprchlíka, musí přesto vztahovat příznivější podmínky výkonu práva na sloučení rodiny, jež se použijí na uprchlíky a jež jsou uvedeny v článcích 10 a 11 nebo v čl. 12 odst. 2 téže směrnice.

66 Vzhledem k předchozím úvahám je třeba na druhou otázku odpovědět, že čl. 12 odst. 1 směrnice 2003/86 nebrání vnitrostátní právní úpravě, která dovoluje zamítnout žádost o sloučení rodiny podanou pro rodinného příslušníka uprchlíka na základě příznivějších ustanovení použitelných na uprchlíky uvedených v kapitole V této směrnice s odůvodněním, že tato žádost byla podána více než tři měsíce poté, co bylo osobě usilující o sloučení rodiny přiznáno postavení uprchlíka, zároveň ale umožňuje podání nové žádosti v rámci jiného režimu, pokud tato úprava:

– stanoví, že takový důvod pro zamítnutí nemůže být uplatněn v situacích, v nichž je opožděné podání první žádosti objektivně omluvitelné zvláštními okolnostmi;

– stanoví, že dotyčné osoby musí být plně informovány o důsledcích rozhodnutí o zamítnutí jejich první žádosti a o opatřeních, jež musí přijmout, aby mohly účinně uplatnit své právo na sloučení rodiny, a

– zaručuje, že na osoby usilující o sloučení rodiny, jimž bylo přiznáno postavení uprchlíka, se budou nadále vztahovat příznivější podmínky výkonu práva na sloučení rodiny, jež se použijí na uprchlíky a jež jsou uvedeny v článcích 10 a 11 nebo v čl. 12 odst. 2 uvedené směrnice.

K nákladům řízení

67 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) Soudní dvůr má na základě článku 267 SFEU pravomoc vykládat čl. 12 odst. 1 směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny v takové situaci, jaká nastala ve věci v původním řízení, v níž byl předkládající soud povolán rozhodnout o právu na sloučení rodiny osoby, které byl přiznán status doplňkové ochrany, pokud se toto ustanovení stalo přímo a bezpodmínečně použitelným na takovéto situace na základě vnitrostátního práva.

2) Článek 12 odst. 1 směrnice 2003/86 nebrání vnitrostátní právní úpravě, která dovoluje zamítnout žádost o sloučení rodiny podanou pro rodinného příslušníka uprchlíka na základě příznivějších ustanovení použitelných na uprchlíky uvedených v kapitole V této směrnice s odůvodněním, že tato žádost byla podána více než tři měsíce poté, co bylo osobě usilující o sloučení rodiny přiznáno postavení uprchlíka, zároveň ale umožňuje podání nové žádosti v rámci jiného režimu, pokud tato úprava:

– **stanoví, že takový důvod pro zamítnutí nemůže být uplatněn v situacích, v nichž je opožděné podání první žádosti objektivně omluvitelné zvláštními okolnostmi;**

– **stanoví, že dotyčné osoby musí být plně informovány o důsledcích rozhodnutí o zamítnutí jejich první žádosti a o opatřeních, jež musí přijmout, aby mohly účinně uplatnit své právo na sloučení rodiny, a**

– **zaručuje, že na osoby usilující o sloučení rodiny, jimž bylo přiznáno postavení uprchlíka, se budou nadále vztahovat příznivější podmínky výkonu práva na sloučení rodiny, jež se použijí na uprchlíky a jež jsou uvedeny v článcích 10 a 11 nebo v čl. 12 odst. 2 uvedené směrnice.**

Podpisy.